

Marta Błaszowska

Porządki nierzeczywistości. Koherencja światów przedstawionych w polskiej fantastyce współczesnej

Streszczenie

Rozprawa stanowi omówienie sposobów kreacji fikcyjnych światów przedstawionych w polskiej literaturze fantastycznej XX wieku, a także przedstawienie możliwości zbadania poziomu ich wewnętrznej spójności. Jedną z kluczowych teorii użytych w tym celu jest filozofia francuskiego psychoanalityka Jacques'a Lacana, a w szczególności jego koncepcja trzech rejestrów, porządkujących ludzkie życie i postrzeganie.

Pierwszy rozdział rozprawy przedstawia aktualny stan badań nad literaturą fantastyczną (zwłaszcza w Polsce), a także zarys metodologii, w tym zakres użycia pojęcia „koherencja”. W rozdziale drugim uwaga zostaje skierowana na porządek wyobraźniowy – w tym celu analizowane są różne reprezentacje tożsamości i inności/obcości w omawianych tekstach. Rozdział poświęcony Symbolicznemu skoncentrowany jest na alienacji podmiotu w świecie norm i praw, a także na niewystarczalności języka, który nie radzi sobie z opisem świata i wewnętrznej rzeczywistości podmiotu. Symboliczne ma też w teorii Lacana szczególne znaczenie – jego zdaniem służy ono przykrywaniu przerażającego i onieśmielającego rejestru realnego. Kolejna część rozprawy opisuje tę sferę napięć oraz przedstawione w omawianych tekstach obrazy traumy wywołanej przez wtargnięcie Realnego. W ostatniej części powraca temat języka i sytuacji, w których Symboliczne nie radzi sobie z okiełznaniem Realnego i ujęciem go w ramy systemu językowego.